

၁၆၈၆၆၆၆

[illegible]

ᠯᠢᠰᠤᠨᠠᠨᠢᠨᠠᠨᠠᠨᠠᠨᠠᠨ

ᠠᠨᠢᠨᠠᠨᠠᠨᠠᠨᠠᠨ

Դուրս գացած լիքացրաց ճանրու
ծախքը թորագրուել է հան վրայ է :
Լրացրչա վերադերեալ նստակ
կամ որ ե ից զրուծիւն թորագրե
— Ֆօթիկնի պիտի ուղղուի , Գալա
թիա Սատեղեղըրա ճատուկսի թիւ
198 , Նօրօ իան , Մաախի գրասեն
եակը :
Ճանրու ծախքը չիճարուած նա
մակ շնդուուիտի :

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ, ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ,

ՊՈՍՏԱՆԳԻՆՈՒՊՈԼԻՍ 10 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

•**ԲԱՆՔԱԲԱԿԱՆ**

Ռուսիոյ կառավարութիւնը պաշտօնապէս ծանուցեր է միւս տէրութեանց թէ հրամայել է որ Ազրիանուպօլսոյ կողմը Ռուսական զօրաց յետո նահանջուով դադրի, միանգամայն հաղորդելով անոնց այս հրամանին պատճառները: Ռուսիա կը յայտարարէ թէ թօտլէպէն զօրավաճը լուր առած էր որ ծանր անկարգութիւններ պատահած են Ռուսաց պարպած տեղերը, մանաւանդ Սիւլիպիլին նահանջուն մէջ: Եւ թէ Բրիտանոն վեր ժողովուրդը տեսնելով որ անգլէթութիւն զօրծայ մարդոց ձեռք կը յանձնուին, խաբովին իրենց տեղերը թողլով Ռուսաց բանակին հետ կերթային, և կը պաղատէին որ զիրենք դժբաղդութեան մէջ չլծողուն: Այս լուրերուն վրայ Կ. Պօլսոյ Ռուսական դեսպանն հրահանգ առերէն Բ. Դրան ազգու յայտարարութիւններ ընելու, որպէս զի արագ միջոցներ ձեռք առնու այս անկարգութեանց վերջ մը տալու համար: Իսկ ընդհանուր հրամանատար թօտլէպէն զօրավարին հրաման եղեր է որ յետո նահանջուով դադրեցնէ: Ռուսիա տէրութիւնները կը հրահրէ որպէս զի Կ. Պօլսոյ մէջ իւր բրած ազգաւարութեանց ընկերակցին, վստահ ըլլալով որ Պէրլինի դաշնադրութեան պայմանները կարեւորութեան պիտի առնուին ու գործագրին: Պէրլինէն Անգլիական լրագրաց մէջ հրատարակեալ հեռագիր մը կըսէր թէ՝ Ռուսը Չէքմէճէյի և Չաթմաճայի գիծը նուրէն դրաւեր են, ըսոյց այս լուրն ստոյգ է, քանզի Բ. Դուռն ազգու միջոցներ ձեռք առաւ անկարգութեանց վերջ տալու համար: Պոսիոյ նախկին կուսակալ Մազհար փաշան այն կողով զրկուեցաւ, և ճիշ կըլծալին երբեր անդորրութիւնը պահպանելու: Բ. Դուռն պաշտօնական յայտարարութիւն մը հրատարակեց, որով կըսէ թէ Ռուսական զօրաց հրամանատարը Բրիտանոնէից դադրականութեան առաջըն առնելու համար սպաներ և զինուորներ զրկեր է, որը տեսնելով որ անգործութիւնը վրդոված էր, իրենց եկած տեղերուն մէկ քանիէն ետ դարձեր են: Սիւլիպիլին Ռուսաց պաշտօնատարն յայտարարութիւն մը հրատարակեր է Բրիտանոնէից ուղղեալ, որոյ մէջ կըսէ թէ Օսմանեան կառավարութիւնը զիրենք պիտի պաշտպանէ, և կը յորդորէ որ չդադրեն՝ սին յոյսեր սնուցանելով թէ Ռուսիա իրենց հող պիտի տայ: Այս միջոցներով առ այժմ Սիւլիպէս եւ ըսպիլոյ կողմն ալ կարելի եղածին չափ Բրիտանոնէից դադրականութեան ա-

ԲԱՋՔՆ ԿՈՆՍՏԱՆՍՆԱՆՈՒԹՅԱՆ , Ե ԲԱԴՂՂԱՄԱՆ
ԲԱՐ ԱՊԱՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐԱՆՈՒԹՅԱՆ :

Այս անկարգ վիճակին միմիայն բարենորոգմանց ընդհանուր և իրական դործադրութիւնը կրնայ վերջ տալ։ Բայց ի՞նչ են այն բարենորոգմունքը զորս Անդղիա կը պահանջէ, և որոց գործադրութեամբ միայն կըսէր Լորա Սալիսպըրի, թուրքիա հաւանականաբար վերջին առիթ մը պիտի ունենայ իւր ապագայն ապահովելու։ Թայմը լրագիրը կը յայտարարէ թէ Անդղիա փոքր Սսիան Հընդկաստանի կարգն անցունելու ահա զին գործը մտքէն չանցունելու, այլ քանի մը գործնական բարենորոգումներ կ'առաջարկէ՝ կենաց և ընչից ապահովութեան համար։ Բացարձակ կապէս պէտք է, կըսէ, որ Ֆիւրդերն արգիլուին Վրիստոնեայներն ու իսլամները կողոպտելէ։ Բ. Դուռն իսկ կը խոստովանի թէ աւարառու ցեղերուն հարստահարութեանց առաջըն առնելու և Ասիոյ մէջ ապահովութիւնը պահպանելու միակ միջոցն է ոստիկանութիւնը վերակազմել։ Բայց ոստիկանութեան զօրքն առանց Էւրոպացիներէ վերակազմուելու և մասամբ իւրը անոնց հրամանաց ներքեւ գտնուելու՝ դարձեալ անհոգութեան մէջ պիտի իյնայ, ուստի Անդղիա առանց պահանջելու որ ոստիկանութեան սպայք Անդղիացի ըլլան, կ'առաջարկէ որ Էւրոպացի սպաներ գործածուին։

Այժմ: դատաւորաց անկաշառու: թեան վրայ ոչ ոք վստահ է: ուստի տեւական պետութեան մ'ամենակարեւոր տարրը կը պակսի: Այս մասին ևս բարենորոգումներ պէտք են, և շատ բարիք կրնայ ծագիլ եթէ վերադնինիչ ատեաններ հաստատուին կարեւոր քաղաքացի մէջ, և դո՛նէ աւտոյ անդամներէն մին արժանահաւատ Էւրոպացի օրէնագէտ մ'ըլլայ՝ ամեն միճոյ իւր հաւանութիւնը տալու և կամահած կերպիւ պաշտօնանկ չըլլալու պայմանաւ: Այսպիսի օրէնդատէտի մը ներկայութիւնը կրնայ կաշառքը կամ բռնութիւնն արդէնու զատարանաց մէջ: Զուտ արդարութեան ատեաններ իսկ չեն կրնար կատարեալ անդորրութիւն ու դո՛հութիւն հաստատել: Եթէ դիւցացիք և ժողովուրդք հարկապահանջներէ կեղերին: Գաւառները չեն կրնար հանդիստ գտնել քանի որ վարձակալութեան դրութիւնը տիրէ: Պէտք է այս դրութիւնը վերցնել և կանոնաւոր դրութիւն մը մտցնել անոր տեղ, ինչպէս հոլութեան արժանի պաշտօնատաւացի միլիոնաւ, որոց մէջ պէտք է Էւրոպացիներ և ևս դործակալ: Այնչնուազ պէտք է գաւառացի կառավարիչները կամահած կերպիւ պաշտօնանկութենէ ապահովել, քանզի

երկու բարենորոգմունք 'ի զուր են' եթէ վարչական մեքենային առանցքըն հղող մարդը կրնայ ամեն վայրը հեան Կ. Պօլիս կանչուիլ, և անոր տեղ ուրիշ մը գրուիլ։ Ասոնց հետ 'ի միասին համարառու մարմնոյ մը պետքն անհրաժեշտ է, և հարկ է Օսմանեան Սահմանադրութիւնը դորձադրելու հաստատուն փորձ մ'ընել։ Ասոնք են ահա Անդղիոյ առաջարկած հիմնական բարենորոգումներն, որք Բ. Դրան լորին ուշադրութիւնը դրածած են։ Արեւադարձ, տէրութեանց մէջ տիրած անհամաձայնութիւնն, ինչպէս ամեն պարագայի մէջ, այս անգամ ևս իւր ցաւալի աղբերցութիւնը կը ցուցնէ, քանզի եթէ Թայմիլ հաւատալ պէտք է, Ռուսիա Եւրոպական Թուրքիոյ կողմն իւր պահանջումներն 'ի դորձ գնելով, հիմայ իւր գիւնադիտական ճարտարխօսութիւնը կը վատնէ եղբր Բ. Դրան համոզելու որ եթէ Անդղիոյ առաջարկութիւններն ընդունի, փոքր Ասիոյ մէջ իւր անկախութենէն հրաժարած պիտի ըլլայ։ Բ. Դրան ալ Եւրանութիւն չտար եղբր, մասնաւոր երկամտից պաշտօններն օտարազգեցող ձեռք յանձնելու, և ահաւասիկ այս պատճառներով բարենորոգումները կ'ըյապագին։

Չըտորրի կառավարչէն սեպտ. 29
Թուով Բ. Դրան հաղորդուած հեռա-
դիր վը կը ծանուցանէ թէ, Խոտոր-
ջուրի մէջ տեղի ունեցած սպանու-
թեանց և չարագործութեանց հեղի-
նակներէն 2 հոգի ևս ձերբակալուեր,
ինչպէս նաև Դոյն կողմի բնակչաց ա-
տենէ մի վեր չարիք և քիւսա հաս-
ցընող կիւլ աղա անուն չարագործն
կիր 8 ընկերներովը բռնուեր է ։
Միւս ընկերներն ալ դեռ ևս կը փնտրու-
ուին եղեր ։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

၆၇-၆၀၉ ၁၈ နာရီ .

Ճօն Պրամհալ շոգենաւն այսօր ճան-
բայ ելաւ՝ զէնք և ապշմամբ երբ տանե-
լով 'ի Թուրքիա :

Monday 18 July.

Հնդկաստանի փոխարքային զրկած
պատգամաւորը վերադարձաւ : Աֆիզա-
նըստանայ Էմիրին պատասխանը գոհա-
ցուցիչ չէ :

Պոստպալ 19 Հոկտ .

Այդպեսուսան զրիւսոյ Ռուս պառագա-
մաւորը, Պ. Աթթիլիթիօֆ, Էմիլին կոչով
զրիւսած յառուկ դեսպանի մը հետ Լի-
վադա կը վերադառնայ, իւր բանակցու-
թեանց արդիւնքը Ռուսիոյ կայսեր ծա-
նուցանելու :

Բերդբաղրակ 19 Հոկտ .

Ռուսք կը վախճան որ Զինացիք, Ասիոյ մէջ պատերազմ մը ծագած ժամանակ, Անգղիայէն բաջալերուելով, Ռուս չայի երկիրն ետ առնիւս փորձ չընեն :

Պէտքն 19 հոկտ .

կրեստիսանայ ժողովն այսօր 149 Ի
դէմ 221 քուէով ընդունեց ընկերվարա-
կանայ դէմ առաջարկեալ օրէնքն : Այս
քուէարկութենէն ետեւ երեսփոխանական
ժողովոյ չհիստերուն չըմանը վիակեցաւ :

Քօրէնհակ 19 հոկտ .

Զրոյց կը ստորաի թէ Հանձնօլէրի վախճանեալ Ժօրժ Ե. Թադաւարին որդիի Քիւմսիւրլանտի դուքսը մօտ օրերս ժողաւորաժայցելութիւնս սիրտի տայ Տանիմարքայի սորթայական ընտանեանց, և Թիւրաքայսանէնչոյս սիրտի նշանուի :

Σελ. 19 Σελ. 20.

Օրինիօնէ՛լ լրագիրն Աւստրիոյ Պոսնիան
դրաւեւուն կը հաւնի , վասն զի Սերբա-
կանի վրայ Ռուսիոյ առաւելագոյն զօրու-
թիւն ստանալուն արգելք կըլլայ :

Zumf 19 Zahlen.

Արտաքին և ծովային գործոց նախարար Հրաժարական տուին :

Ռեդրացուրկ 19 Հոկտ ,

Պաշտօնական լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Պ. Ալէքսանդր Տապիասի՝ Պոլշարից Ռուսական ընդհանուր Հիւպատոս և Բես. պանական զործակատար անուանեցաւ . Զբէթելէլ ի իշխանն ալ Արևելեան Բու. սլիխի սկիզ Ռուսական ընդհանուր Հիւ. պատոս անուանեցաւ :

U. J. L. 19. 19. 19. 19.

Այսօր համարական խնդրոյն վրայ մի-
ճարտութիւններէն ետեւ նախարարու-
թեան խնդրած վտահաւթեան քուէին
մէջ՝ կառավարութիւնն 5 ձայնից առա-
ւելութիւնն ստացաւ երեսփոխանաց ժո-
ղովին :

Փարիզ 20 հոկտ .

Տանիմարքայի (արքայորդի) իշխանն
ու իշխանուհին Փարիզ հասան այսօր :

Մայիսի 20 հոկտ .

Կ. Պօլսոյ նստոյի Սպանիական դէս-
պան Պ. Բօնիֆէին վիճէնայի դէսպան ան-
ռանիլը պաշտօնապէս հրատարակեցաւ :

Բէլիւ 20 Հոկտ .
Հունդարիոյ Երեւոթանական ժողովն ալսօր բացօրեցաւ :

Արքեպիսկոպոս Տառն կրթէ . « Պէրլինկե վեհագործողներն առաջարկութեամբ ընդունելոյնք Եւրոպայի մեզ տուած պաշտօնն , որ էր Պոստիւան եւ Հէրմէքը զբաւել ու կատարել : Մեր գործաց արիւնքն ջանքովքդ՝ գործին առաջին մասը կատարուած կրնայ նկատուիլ : Ամեն տէրութեանց հետ Աւստրո-Հունգարիոյ ունեցած բարեկամական համամտութիւնը կը ներքն յուսալ որ մեր յանձն առած գործին մնացեալ մասն ալ պիտի կրնայ կատարիլ , թողորդաւ ինչնհետեւուն հաւար մեծ խնայութիւններ ընելով :

1. 20 հոկտ .

Երկէ Պերսիկնէկ մի մէջ շրած առեւնա-
բառութեան մը մէջ ելումահայ նոխարար
Սըր Ստափօրա Նօրթթթօթ լուս լիէ Անդ-
րիա կը հօիէ Պէրլիի զաւնաղբին գոր-
ծադրութեան վրայ ։ լիէ Անգլիոյ աշ-
խարհագրութեան սիկորն է Թուրքիոյ
պահպանութիւնն ։ և լիէ՝ Ժիմաղելի գա-
ղափար մ'է Թուրքիոյ աեղ Յունաստանը
զինկա խորհուրդը Սըր Ս. Նօրթթթօթ ա-
ւելցուց լիէ կը շաւատար որ Գուռն Ա-
սիոյ մէջ խոտաքած բարաբունքը պի-
տի գործադրէ ։

Ա.Զ.Գ.ԱՅԻՆ.

Երեկ կրօն . և Բաղ . Ժողովներն ուրոյն նիստ ընելէ ետեւ . պահ մը խառն նիստ կազմուելով . Ս. Պատրիարք Զոր ընտրութեամբն և խառն Ժողովոյ վաւերացուցմամբ խօստամեան Պողոս վարդապետն առժամանակեայ Պատրիարքական փոխանորդ կարգեցաւ :

Գեր . Տ. Յ. Մկրեանէն երէկ առ Ս. Պատրիարքն հասած նամակ մը կը ծանուցանէ թէ Հայաստանի վիճակին բարեօրոշման համար Լոնտրոն բնակող մեր պատուարժան ազգայնոց կողմանէ Անգղիոյ արտաքին գործոց նախարար Լորտ Սալիզբըրիի ուղղեալ խնդրագիր մը ներկայացուցեր է :

Լորտ Սալիզբըրի՝ Տ. Յ. Մկրեան հայրն իւր ներկայութեան ընդունելով՝ հետը տեսակցեր և ներկայացուց խնդրոյն նկատմամբ Ս. Լէյլըտի յայտարարութիւնները շօշափող յոռտայից խոստումներ ըրեր է :

Սերաստացի վարդանին ուր ըլլալն իմանալու համար շարժութիւնը Պատրիարքարանէն Սերաստիոյ կուսակալին և ճանիքի ու Ամստըրդամ քաղաքի ինքնուրոյն գործակալ հեռագիր քաջուած ըլլալով, ճանիքի կառավարչէն երէկ պատասխան եկեր է թէ մինչև Ամստըրդամ ըլլալը գիտէ :

Երեսներ թէ աքսորեալ Սերաստացի վարդանին որդին՝ Ալեքսանդրեան Մատթէոս, Ղազարոսեան Բրիտանոսուր և փափաղեան Ստեփանէֆէնտիներուն դէմ ստականութեան դուռը դատ բացած ըլլալով, յիշեալ երեք աղջկանց համար կրօնի և երէկ օտականութեան դռնէն Միւլաքէրէ եկեր է Պատրիարքարան :

... Խմբագիր Մասիս պատուական լրագրոյ .

Հետեւեալ բողոքն Աղգ . Ելումըտից Հոգաբարձութեան կողմէ Բաղարքական Ժողովոյ մատուցուած ըլլալով, նորա մի օրինակն Ձեր Մեծապատուութեան կողմարկին, խնդրելով որ բարեհաճէք հրատարակել զայն Ձեր պատուական լիւրթիւն մէջ :

9 հոկտեմբեր 1878 (Կնէ) Ի Պատրիարքարանի Հայոց Կ. Պոլիս

Ամենապատիւ Սրբազան Պատրիարք Հայր նախագահ Աղգ . վարչութեան Գաղաքական Ժողովոյ .

Կեդր . սնտուկին ներկայ տարւոյ երկուսից հաշուեկէսին պատրաստութեան խնդրոյն համար Ելումից Հոգաբարձութիւնս խորհրդական Սրբազան Հօր կողմէ անցեալ սեպտ . 30 թուականի դրութեամբ հրատարակուած ըլլալով ի նիստ Բաղ . Ժողովոյ անցեալ երեքշաբթի, Հոգաբարձութիւնս փութաց Բաղ . Ժողովոյ ներկայանալ, ինչպէս Տնտեսական խորհուրդէն ևս ներկայացած էր մի և նոյն խնդրոյն համար . Սակայն ինչպէս Ձեր Սրբազանութիւնը տեսաւ, Տնտեսական խորհուրդէն մէկի նեւ տեղով այս խնդրին, յանկարծ սկսաւ մի զինի միոյ անուանարկիչ ամբաստանութիւններ տեղալ Հոգաբարձութեան դէմ, զորս քանի մ'աւանդէ ի վեր պատրաստուել կըրտալ երկուսից տուեալներն և որոշեալ թիւներն գրաւելով, արուն համար կանխաւ բողոք բարձած ենք Բաղ . Ժողովոյ :

Յայտնի է որ այսպիսի պարագայի մը մէջ պէտք է որ ամբաստանութիւններն զբաւորեն ներկայանալին և կանխաւ հարցաւորէին Հոգաբարձութեանս, որպէս զի նա ևս իւր

բացատրութիւններն պատրաստէր և իւր արդարացիոց փաստերն և բնական հանէր, ուստի ինչպէս որ այդ ամբաստանութիւններն արդիւնք էին լինում իման, նոյնպէս և ամբաստանութեան եղանակն տարբերաւոր էր, որ մատուած էր անշուտ այն դիմումն որ Հոգաբարձութիւնս պաշարուի խնդիրներէ և ձեռքը չունենալով նոյն պահանջն իւր արդարացիոցից գրութիւններն և արձանագրութիւններն, ձայնը խեղդուել և մէկ հարուածով խորտակի :

Ելումից Հոգաբարձութիւնս ըմբռնելով նոյն օրը այս դիմումն արձակելով խնդրեց որ գրով ներկայացուին ամբաստանութիւններն, և միանգամայն ժխտեց զանոնք իրական հիմն . այժմ ևս գիտնալով Ձեր Բարձր Սրբազանութեան իւր բարձր և ժողով կը բողոքէ, և կը խնդրէ որ ինչպէս Բաղ . Ժողովոյ ներկայ անգամք առաջարկեցին նոյն օրը, բարեհաճի Տնտես . խորհրդէն պահանջել իւր ամբաստանագիրն և Հոգաբարձութեանս հարցաւոր, որպէս զի մէն մի ամբաստանութեանց պատասխաններն Հոգաբարձութեանս գրաւոր ներկայացնեն, և արդարութիւնը դատաւանաւ յայտնուի :

Մամբ յարգանք Ի դիմաց Ելումից Հոգ . Ատենապետ Բ. Ալեքսանդրեան

9 հոկտեմբեր 1878 Ի Պատրիարքարանի Հայոց Կ. Պոլիս

Սոյն խնդրոյն վրայ Հայրենիք տնուն լիւրթիւն մէջ հետեւեալ տեղեկութիւնները կը կարգանք .

«Ս. Պատրիարք Զոր առաջարկութեամբ Տնտեսական խորհրդոյ և Ելումից Հոգաբարձութեան մէջ ծագած հաշուական խնդրոց մասին քնննութիւն մ'ընել պատշաճ դատուելով, Տնտեսական խորհրդոյ ատենապետ Էֆէնտիկն յայտարարեց թէ երեսունը չափ ամբաստանութիւն ունի Ելումից Հոգաբարձութեան դէմ որոնք ներդուծեան, խորհրդակցութեան և զրկանաց կը վերաբերին : Տնտեսական խորհրդոյ այն յայտարարութիւնը պարտաւորեց Ս. Պատրիարք Հայրը տուեալները բերելով անմիջապէս քննութիւն սկսելու ուստի Տնտեսական խորհրդոյ դիւանին սկսաւ մի առ մի հաստատել և ապացուցանել իւր ամբաստանութիւններն, որոնք Ելումից Հոգաբարձութեան ներդուծութիւններն ի վեր կը հանէին և նոյնին անգամներն իբրեւ ներդուց կը հրատարակէին : Թէ՛ Ս. Պատրիարք Հայրը, թէ՛ խորհրդական Սրբազան և թէ՛ Բաղ . Ժողովոյ անդամները տուեալներէն քաղելով և ստուգելով կատարեալպէս համոզւեցան թէ Ելումից Հոգաբարձութիւնը գիտաբար պէս ատենապետը և դանձապետը՝ վստահ մնացեալ երկու անդամները բնաւ տեղեկութիւն մը չունենալին և այսպիսի բան մը երբեք չընդունելին յայտարարելով առաւ քաղած էին, յանցաւոր են և պէտք է պաշտօնանկ լինին սակայն Բաղ . Ժողովոյ ինչպէս ըսինք, մեծամասնութիւն չունենալով, յաջորդ նիստին լծուեցաւ :

«Այս ամբաստանութիւններէն մին պատմենք .

«1877 դեկտ . 31ին 140 հատ սովի, որ յանուն գաղթականաց հաւաքեալ է եղեր, 248 1/2 զրէն լիւրթագրամի վերաճուել է, մինչդեռ 1878 յունվար 31ին այն 140 սովուն 25 հատ հարկւրնոց լիւրթ լիւրթ նշանակուել է աստիճան մէջ, սո առարկութեան լիւրթ 140 սովի ոչ թէ 248 1/2 զրէն այլ 230 զրէն լիւրթագրամի վերաճուած ըլլալով, յիշեալ տարբերութիւնը դրացած է, և երբ Տնտեսական խորհուրդը 1878 ապրիլ ամսոյն մէջ սահմանադրական տարեկանայն առ լիւրթ անտուկին հաշուե-

ցուցալը պահանջելով այն 25 թուական լիւրթագրամ լիւրթ տեսնելով դիտարկելով ըրեր է, Ելումից Հոգաբարձութիւնն այս առարկայով լիւրթ սխալման մը արդիւնք է ըսելով . Երբ ամիս վերջը այսինքն յուն 271 սոյն առարկայով լիւրթ, այն է 25 թուական լիւրթ, հասցի կը նշանակէ :

«Արգ . Տնտեսական խորհուրդը Պոլս . քայլին և լրագրաց մէջ հրատարակուած փոխադէպն քննելով ստուգել է թէ 78 յունվար ամսոյ մէջ բնաւ 230 զրէն փոխադ եղած չէ այլ 249էն մինչև 270 եղած է :

«Ասկէ զատ ուրիշ խել մը սովի հաշիւներ ալ կան նմանօրինակ ձևի և դոյնի ներքեւ, զորս ուրիշ առ լիւրթ պիտի հրատարակեմք : Լսեցինք թէ Ելումից Հոգաբարձութեան դանձապետ Պատրիարքարանի պաշտօնէից ամսականներն ալ կը կտորէ եղեր :

«Ինչ ինչ և զգացում ունենալու է մարդ աղքատին անտուկին և պաշտօնէից հետ այսպէս վարուելու համար :

Նոյն լիւրթիւն մէջ կը կարգանք նաև հետեւեալը .

«Գաղթականայնի նախորդ թուղ . խորհուրդ անուն ներդուծու խմբական ատենապետ և գանձապետ Ալեքսիս Տէր Ստեփանեան անուն անձը կը լսենք թէ այս շարժում Չաս լիւրթայի մէջ 11 կտոր արտ գնելու երեք է, չիւրեք օրու ստակով :

«Այս այն անձն է, զոր նախորդ լիւրթիւն վաւեր ի շատէ ծանօթացուցած էինք :

«Եկեղեցւոյն անտուկէն քան հազար զրէն աւելի ստակ իւր կուրդն անցունել վերջը երբ աղքատին վարչութեան պատուարժան Տնտեսական խորհուրդը կը ջանայ տղա անմարտիկ ստակը փոխել տալ, Ալեքսիս Տէր Ստեփանեան կաղաչէ կը պաղատի ատու ծախեմ, ուսկից տամք կընէ և դիւրութիւն կը հայցէ :

«Ահա այս դիւրութիւն հայցող անձը Չաս լիւրթայի մէջ 11 կտոր արտ գնելու երեք է այսօր հարկաւ եկեղեցւոյ ստակով :

«Այս մասին ժամ յառաջ և վերջնական տնօրէնութիւն մը կապաւենք Ամեն . Ս. Պատրիարք հօրմէն, աղքատային կեդրոնական վարչութիւնէն և Տնտեսական արդարակրօնով խորհուրդէն, որպէս զի նոր հանդարտած լիւրթ մը վերստին տակնուվրայ չըլլայ » :

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԵՄԱՆՈՒՑՈՒՄ
Ա.Զ.Գ. ԿՐԹԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՅ ԿԵՂՈՒՆ
ՆԱԿԱՆ ԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ

Սերաստացի Առաջնորդի տուած տեղեկութեան համաձայն՝ Տիգրաւանկերոցի Ս. Յովսէփ անուն անձը ասկէ եօթը տարի յառաջ կամուանաւոյ ի կեստրիա, տեղւոյն բնակիչներէն Չայլաք Սարգիսի Ռեբեկայ անուն աղջկան հետ և ամուսնութեան և երեք մինչև յայսօր երեւան չէ եկած, նորա կինը այժմ ի Սերաստիա մնալով տեղւոյն Առաջնորդին միջոցաւ դարձան կը խնդրէ իւր այս վիճակին, ուստի Աղգ . կրօնական Ժողովը յոռաջ քան զանօրէնութիւն, Աղգ . պոլիս լիւրթ փոխան միջոցաւ կը ծանուցանէ, թէ ո՛վ որ գիտէ այդ անձին ուր լինելը և կամ ինչ գործով զբաղելը անմիջապէս իմաց տայ Աղգ . Պատրիարքարանին ի պատշաճ տնօրէնութիւն :

5 հոկտ . 1878 (Կնէ)

Լոնտրո 20 հոկտ .
Ելումից նախարար Պ. Նորթքոթ Պիրմինկէմս մէջ ատենադահլիւն մ'ընելով ըսաւ թէ Անգղիոյ աշխարհավարութեան մէկ մեծ սկզբունքն է Թուրքիոյ հաստատմանը . և կը հաւատայ որ Անգղիա Փոքր Ասիոյ վարչութեան համար մեծ բարեօրոշմանը ձեռք բերաւ :

Այս առարկայ հոգաւ հեռագիր

Լոնտրո 21 հոկտ .
Պատերազմական գործոց նախարար Սթանլի Գեդապեան երէկ Կիպրոս գնաց : Ծովային գործոց նախարար Պ. Սմիթ ալ վաղը պիտի երթայ :

Թայմզ կը կարծէ թէ Անգլանտանայ Էմբրն իրաւախոհ զիտաւորու զիտաւորութիւն ունի և թէ ձմռային պատերազմի մը խորհուրդն ի բաց թողուած է :

Պէրլին 21 հոկտ .
Դանակցական խորհուրդն ընկերվաւ րականաց դէմ առաջարկեալ օրէնքն ընդունեց : Յիշեալ օրէնքն այսօր վաղը պիտի հրատարակի :

Փարիզ 21 հոկտ .

Տիեզերական արուեստահայրին մըրջանակաբախութիւնն այսօր կատարեցաւ մեծ հանդիսով :

Հանրապետութեան նախագահն օտար իշխանազուններէ, նախարարներէ և երկու Ժողովոց նախագահներէն ըրապատեալ ատենախօսութիւն մ'ըրաւ և շնորհակալութիւն յայտնեց բոլոր կառավարութիւններէն ու Ժողովուրդներէն, որք Պաղլիկայ վրայ վստահութիւն ցուցնելով մասնակցեցան արուեստահայրին : Կը յուսայ որ դժբաղդութեան յիշատակը միաբանութեան, օրինասիրութեան և հայրենասիրութեան ոգին պիտի զարգացնէ Գաղլիկ մէջ :

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայսերական հրամանաւ՝

Վեհ . Սուլթանին առաջին քարտուղար Ալի Ֆուատ պէյին Պալայի աստիճան տրուեցաւ .

Արքունի փողերանոցին տնօրէն Տիւրքեան Միհրան պէյի որդի Սարգիս պէյին իւրայի Բ. աստիճան տրուեցաւ :

Շարժ իրիկուն տէրութեան նախարարներն երջալի պալատը գումարեցան և մինչև կէս գիշեր խորհուրդ ըրին ընդ նախագահութեամբ Վեհ . Սուլթանին :

Ճէրիտէի Հափաթիսի խօսքին նայելով, Ասիոյ դաւառաց համար Անգլիոյ առաջարկած բարենորոգմանց ծրագիրը քանի մը փոփոխութեամբք ընդունուել է այս խորհրդին մէջ :

Վեհ . Սուլթանին իւր առաջին քարտուղար Ալի Ֆուատ պէյին մեծ ապարանք մը պարգև եց Նիշան-թաշիի թաղը :

Կըսուի թէ Անգլիոյ թագուհւոյն կողմէ Համամեան վսեմ Սարգիս Էֆէնտիկի զրկուած ընծայն արծաթեայ ճարտարարուեստ և գեղեցիկ ափսէ մ'է :

Բ. Դրան այրած մասին շինութիւնը քիչ օրէն պիտի սկսի՝ նոր յատակագծի վրայ, և Մեծ-Եպարքոսութեան պաշտօնատուն պիտի ըլլայ : Սոյն շինութեան ծախքն 405,000 լիրա հաշիւ եղած է :

ԷՍԶԱՄԸ ՈՒՄՈՒՄԻԷ	
9 հոկտ. երկուշաբթի իրիկուն	44.34
10 հոկտ. երեքշաբթի առաւօտ	
բացուեցաւ	44.32
կէս օրին	44.35
Բուսնի երկաթուղի	Ֆր . 42.50
Թղթարար	Լիր . 342

ԸՆԹԱՔԱՐ ԱՐԺԵԹՈՅ
Կ. Պոլիս 9 հոկտեմբեր

Ստիւթի լիւրթ իւրթ	4.15
Փոխանակութեան	3.
Կ. Պոլսոյ Պաղլիկային	6.
Քրէտի լիւրթ	4.20
Քրէտի Օսթրո-թիւրք	—
Փոխ . 1863	Ֆր . 63
• 1865	• 66
• 1869	• 62
• 1872	• 49 1/4
• 1873	• 50

ՊԱՇՏՈՆԱԳԵՆ ԱԶԴ

ԱԶԳ. ՊԱՏՐԻԱՐԺԱՐԱՆԻ

Երէկ երեկոյեան ժամը ին միջոյն երբ 3րդ տարւոյն Հայ ազգիկ մը Սուլթան Մէհմէտի հրապարակէն ուստիականութեան միջոցաւ գտնուած Ազգ. Պատրիարքարանին հակադու-թեան տակ կը մնայ : Ուստի ներկա-յիս հրապարակաւ կը յայտարարու-ուի յայտնութիւնն և 'ի գիտու-թիւն իւր ծնողաց, որ դան Ազգ. Պատրիարքարանէն առնեն իրենց զաւակը :

10 հոկտեմբեր 1878 (կէ՛ն)
'ի Պատրիարքարան Հայոց
Դուռ—Բաղնիք

Տիկնիսի Մշակ օրագրին մէջ հե-տեւեալ նամակը կը տեսնենք իկզի-րէն գրուած սեպտ. 8 թուով :

Իմ նախկին նամակով խոստացել էի Ալաշկերտցիներէ դադարեցնուած մա-սին մի տեղեկութիւն հաղորդել : Ահա կատարում եմ այդ խոստումը : Այդչէն նոյն նամակից ընկերացողները գիտեն, որ Ալաշկերտցի Հայերի մեծամասնութիւնը, թողնելով իր հայրենիքը, անցաւ Երևանի նահանգը Ղարսի կողմերը դադարեցնու-թիւնը, թէ և համեմատաբար անցեալ ժամանակներէ դադարեցնուած անցնց հետ մի աննշան թիւ է կազմում, բայց և այնպէս զգալի հարուած տուեց Բաղ-րանցի դատարան, պատճառ, որ այժմ այդ երկրում մնացած փոքրամիւ Հայե-րը ջրոված լինելով կիսաւեր գիւղերում և բոլորովին անոյր լինելով ինքնապաշտ-պանութեան համար, ահի և դոյր մէջ են մնացել : Չգիտեմ, մի կողմ թողնե-լով Կ. Պոլսի ազգային Պատրիարքարանը, ինչու թուրքաց կառավարութիւնը չէ հո-գում որ առաջ իր ներկայացուցիչը, իր իշխանութիւնը մտցնել Ռուսաց զորքերից թողած երկրներում, ազատել Գուրգերի կատարել յարձակումներէ, կոտորած-ներէ և կրկնակի յախառնութենէ չա-յերին, այդ իր աշխատանքը և ամենա-հաւատարմ հպատակ ժողովրդի թշուառ մնացողներին : Այո՛, զարմանալի է մի այդպիսի երևոյթ, մի այդպիսի տարորի-նայ սառն անտարբերութիւն, որ թիւր-քաց պետութիւնն ունի դէպի իր այդ ամենահաւատարմ, բայց արդարեւ թըշ-ուառ հպատակ ազգը . . . : Բայց մենք դառնանք մեր նպատակին :

Պ. Պ. ընթերցողներին նոյնպէս յայտ-նի է, որ Կ. Պոլսի Հայոց ազգային Պատ-րիարքարանի գործակալ Հայր Վահան վարդապետը հասաւ Բայազէթ այն ժա-մանակ, երբ դադարեցնուած այրելովե-րանց տները, խոտի և ցորենի դէզերը և մինչև նախագամ չհնձած արտերը՝ անցել էին Ալաշկերտի չրմանի սահմանագիծը : Վար-դապետի և Երևանի զօրաբանակի ճիւղը վերդարձնել Հայերը իրանց տեղերը ան-կարելի եղաւ : Դարձեալ կրկնում եմ՝ ե-թէ Հայր Վահանը երբեք օր առաջ եկած լինէր, մի Հայ անգամ չէր գաղթի Բայց թէ ինչե՞ր այդպէս ուշ եկաւ, ահա լսե-ցէք պատճառը : Հայր Վահանը պատ-ւէր էր ստացել չրմել Տաճկա—Հայաստա-նի գաւառները զանազան տեղեկութիւն-ներ ժողովելու և ծանօթացնելու Հայ ազգը Պատրիարքարանի գործունէութեան հետ ազգային ապագայի մասին այն ժա-մանակ, երբ դեռ ևս Բերլինի դեպա-նաժողովի նիստերը չէին կայացել, ու-րեմն այն ժամանակ, երբ Սան—Ստեփոս-նոյի դաշնադրութիւնը քննութեան չէր երթարկվել և հետեւաբար Բայազէթը և Ալաշկերտի հովիտը չէին վերադարձրած Տաճկաստանին, ուստի և պատուելի հայ-րը հրահանգ չունէր այդ դաւառը, իր-րեւ Ռուսաստանին միացած, այցելել սակայն Թիֆլիս հասնելուն պէս, որտե-ղից ուղղակի գնալու էր Կ. Պոլսի, լսե-լով որ այս երկիրը կրկին վերադարձրած է Տաճկաստանին, և այդ դաւառին սպառ-նում է դադարեցնուած վտանգը, ա-հապարում է այս հեղեղի առաջն առնե-լու գիտումսը դնալ Բայազէթ, բայց տա-

լարագրարար էլմիածին հասած ժամա-նակ, պարտաւորուած լինելով ներկայա-նալ Վեհապառ կաթողիկոսին, ստիպած է լինում ութ օր և աւելի սպասել, մին-չև Նորին Օծութիւնը կը բարեհաճի ըն-դունել և արձակել նրան . . . Այն ինչ մեր զօրաբանակին հրամայած էր օգոս-տոսի 25ին, այն է Բաթումը ստանալու օրից յատկապէս, մինչև սեպտեմբերի մէ-կը թողնել առճակաւն սահմանը և անց-նել իկզիր :

Այս կարգադրութիւնը լաւագոյն յայտ-նի էր էլմիածնի իշխանութեանը . յայտ-նի էր նրան և Հայերի զօրաբանակի հետ գաղթելու դիտաւորութիւնը . . . Էլմի-ածնին փոխանակ իր եղիսկոպոսներից մէկը՝ ուղարկելու դադարեցնուած ան-առջն առնելու, այդ ազգակործան շար-ժուէն դադարեցնելու, արդեւում է Պատ-րիարքարանի վարդապետին մի քանի օր այնտեղ բոլորովին 'ի դուր և անշահ սպա-սել տալով հակառակ վարդապետի կամ-քին, կարծես գիտակցաբար, ո՞ր դիմէ, գուցէ և . . . : Թէ և այդ վարդապետից և առաջ այդ հեղեղի առաջն առնելու աշխատողներ կային, բայց և կային ան-ձինք, որոնք համարձակվում էին իրանց ազգասէր կոչել և խորհուրդ տալ Հային փոխել իր հայրենիքից : Այդ մարդկանց թուում էին մեր դուքանչի և դասար (մը-սալաւառ) և մի քանի տխմար մանր ծա-ռայող աղաները, նկարագրելով Տաճկաս-տանցի Հայերի ապագան աւելի սե ու մուլ՝ ներկելով : Այդ ողորմելիքը մատ-նիչ և դաւաճան էին հրատարակում նը-րանց, որոնք փորձ էին փորձում համո-ղել ժողովրդին հանգարտ իր տեղը նըս-տելով ինքնապաշտպանութեան միջոցնե-րի դիմել : Նախկին երկարացաւ և աշա-վերջացնելով խոստանում եմ մի քանի հետաքրքիր տեղեկութիւններ ևս հաղոր-դել մի ուրիշ անգամ :

Եկնի դարու հոկտ. 6 1878

. . . Խմբագրապետ Տէր .

Պատուական լրագրողը 2164 թուոյն մէջ հրատարակեալ նամակ մի Եկնի—Գա-րուի վարժարանին նկատմամբ ինչ ինչ դիտողութիւններ կընէ, զորս յանուն ճշմարտութեան հերքելն ինձ պարտք կը համարիմ :

Նախ ներուրի ինձ ըսել թէ՛ ըստ ի-մում կարողութեան մի ծառայութիւն մա-տուցանելու մտքը յիշեալ երկուս վար-ժարանաց խնամակալութիւնն ստանձնե-ցի այնպիսի պահու մը մէջ՝ յորում դոց-ուելու վտանգին մէջ կը գտնուէին :

Թաղին սնտուկէն առանց որ և է դու-մար մի ստանալու՝ միմիայն ուսումնասէր ողջայնոց նուիրատուութեամբը մինչև ցարդ կրցի կանգուն սրահել յիշեալ վար-ժարաններն յոգուտ բազմաթիւ երկսեռ աղքատիկ ուսանողաց՝ տարին 50,000 դահեկանէ աւելի ծախք ընելով :

Ճշմարտութեան պարտք կը համարիմ ինձ յայտնել միանդամայն թէ՛ ազգին ընդհանրութեան ծանօթ և վիշտեալ Մե-ծարդ դաստառաց ազգասիրական ա-ջակցութիւնն ոչ նուազ օժանդակեց և քաջալերեց զիս իմ այս դժուարին ձեռ-նարկութեան մէջ, որոյ վասն արտաքին չնորհակալութիւն կը պարտիմ, ինչպէս նաև նուիրատու թաղերից պատուարժան հատարակութեան և բազմաթիւ աղքա-սէր անձանց՝ որք ամեն ատեն չլրացան իրենց յօժարակամ նուէրներն ու նը-պատները :

Դալով աշակերտաց և աշակերտուհ-եաց բանախօսութեանն ու արտասանած տաղերգութեանցը՝ որոց նկատմամբ աղ-չին նամակագիրն ակնարկութիւններ կը-նէ, և կը կարծէ գիտնալ թէ՛ վնասակար հետեւանաց կը յանգին, ուրիշ բաներ չեն, բայց եթէ երկուս ուսանողաց սրտին մէջ ազգասիրական, բարեպաշտական և հայ-րենասիրական խանդ և եռանդ արծար-ծելու միջոցներ են, որոց օգուտներն ակ-նեւ տեսնուի սկսած է :

Բանախօսութեանց նիւթերն ըստ մեծի մասին հասակաւոր երկուս աշակերտաց յղացումներն են, զորս վարժութեան հա-

* Այդ մասին ևս լուսական հաստատ աղբիւրից գիտեմ որ խնդրած է եղել Կ. Պոլսի Ս. Պատրիարքը :

մար կը պարտաստեն :

Սոյն դրութիւնն մրցման կարեւոր մի-ջոց մի եղած է, իսկ տաղերգութիւններն երկուս հեղինակաց հայրենասիրական ըն-տիր գործերն են, զորս վարժութեան համար սերտ 'ի բերան կուսին երկուս աշակերտք իրենց պարագոյ ժամերուն մէջ և աւելի իրենց տունը եղած միջոց-նուն :

Ասոնց ամենուն օգուտը սա է որ սըր-տերուն մէջ Աստուածսիրութեան և Հայրենասիրութեան խանդն ու եռանդն արծարծելէ զատ՝ միանգամայն իրենց ճաշակն ու զգացումները կրթելու և աղ-նուացնելու կը ծառայէ, որ դաստիարա-կութեան պատճեն է, թող որ լեզու չունեցողն խօսի կը սորվի : Հետեւաբար ազնիւ նամակագիրն վնասակար դատած կէտը չեմ գիտեր թէ՛ որն է :

Երկուս վարժարանաց յառաջիմա-կան միճակին նկատմամբ առանց մեծա-բանելու սաշափը կըսեմ թէ՛ ամիս ու կէ-սէն տարեկան հարցաքննութիւն պիտի կատարուի հրապարակաւ, և ամեն կար-գի ազգայինք իրաւունք ունին դալ ան-ձամբ ստուգելու աշակերտաց և աշակեր-տուհեաց ուսանողական միճակը : Ազնիւ նամակագիրն եթէ յիշեալ նամակը գրե-լու ձանձրութիւնն ազգասիրաբար յանձն առնելէ առաջ բարեհաճեր երկուս վար-ժարանաց այցելութիւն մի ընել, ուսա-նողաց միճակին նկատմամբ կրնար 'ի մօ-տոյ դադարաւ ստանալ, և այն ատեն փոխանակ երթագրութեանց վերայ հիմ-նելու իւր անսուլթիւնները, զորոն իւր արդիւնքն դատած կը լինէր :

Խնդրելով, . . . խմբագրի տէր, որ ներկայս Ձեր բազմօգուտ լրագրոյն մէջ հրատարակել բարեհաճիք :

Մնամ աղօթարար և
բարեհաճակամ Ձեզ
Հայեակ Վ. Գիմաշեան

ԹՂԹԱՅՈՒԹԻՒՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՅ

«ՄԻՆՉ ԵԿԱՆԱ ԱՂ .

«ՀԱՆԳԵԱՆԱ ՄՍՏԱՂ .»

Վան 28 օգոստ. 1878

Ազնիւ Մատիս .

Որչափ որ Բ. Դուռը խոստացած է «անմիջական» բարեօքոյ մներ ու բարեկերպութեան անկ հայաբնակ գաւառաց մէջ, իւրապեան տէրու-թիւնը՝ մանաւանդ Անգղիա՝ ուխ-տած են թուրքական Ասիայ դժոխա-յին միճակն իշխան գաշալի վերա-փոխիլ, և աղքային բոլոր հայրենա-սէր թերթերը՝ մէյմէկ ազատաբոյր Աւետարանի նման՝ մեր գերութեան չղթալից խզումն որով և հաւատա-րութիւն, ազատութիւն և ընչից (ե-թէ մնաց), կենոց ու պատուոյ ա-պահովութիւն, և այլն, և այլն քա-րսդեն, եղիւ սակայն, ընդհակա-ռակն՝ օրէ օր նորանոր չղթաներ կո ին կը դարձնուին Հայոցս համար, զոր չընկալաւ որ ժիշկները կը վըճ-ուեն թէ՛ դու քեզէն քեզդ դարմա-նելու ազատութիւնը չունենաս պի-տի, այլ պէտք է որ մենք քեզդ դարմանենք : Սակայն որչափ որ նո-քա բժշկական փորձեր անեն և ըս-տէպ ստէպ յուսողուն զգատա-պարտալը թէ՛ առամբ ուղմէ, վայ-րիկ մ'ալ տոկա, և ահա քանի մը վայրկեանէն վտանգը վարատուի, բայց դժբաղդը կ'աղաչայ որ՝ անաբոյն մահը՝ տակալ ևս տակալ զիւր ոգին կը ծծէ ծանր ժպտով մը :

Ազնիւ Մատիս, Ձեր հայրենանը-ւէր Մատեաց ուղիմ ընթերցողք կը յիշեն 'ի հորիկ անցեալ մայիս 23 թը-ւագրեալ մեր մէկ նամակի պարու-նակութիւնն, որ էր 'ի մասին սոս-կայի կեղեքման և գաղթականու-թեան Մամրանայ 16 Հայ գիւղորէ-ից, Ալիանցի քրդաց ձեռօք :

Այս անգամ հաւատարիմ աղ-բիւրէն ճշգրտով, կը հարկադրիմ ցա-ւօք և հեծութեամբ օրտի տեղե-

կագրել Ձեր աղնուութեան թէ՛ Մա-մրանայի Հայոց գաղթած ժամա-նակ, Ալիանցաց անհատ որ բռնա-սիրներէն ամենք անոնցմէ քանինքը բռնագաղթելով՝ իրենց գեղերը կը տանին եղեր 'ի մշտնջենաւոր ծառա-յութիւն, իբրեւ գիւրարտ անայիս :

Ալիանցիներն՝ անցեալներն առե-րն այթս կուտի մի կը բռնուին եղեր միմեանց հետ : Բնտի ներկայ ամ-սոյս 14 և 15 րդ օրերը կը յարձա-կին միմեանց գեղերու վրայ . բայց առանց իրենց թշնամեաց դոյղն ինչ վնասելու, անոնց հպատակ Հայերէն երեք հոգի կապանուի շարաշար և քոտմնելի մահաւամբ, որք են Շնաղ-բիւրցի Մեղքնի որդին գիւղագետ Խոյն, և Մուլ գիւղացի Ղազարի որդի գիւղագետ Գալուստ, երկու երիտասարդներ, և խումբիկի որդի 120 ամեայ ծերունի Օլմար :

Նոյն դժոխային արկնախանձ ժանտըր սակայն տալով ալ չհերի-քանալով, Հայոց կնիկները, հարս-ներն ու օրիորդները ևս հրապարա-կը հանելով, մօրէմերկ կողոպտեն և նոյա ոտաշար (փորտիք) ձեռու-նին բռնած՝ օրով ծուխի ծուխ տնեն և վարսերն ալ մախառն կարտեն :

Գաւառիս բոլոր գիւղորէից խա-չինքն անցեալ 1877 տարւոյ մարտի սկիզբներն, ինչպէս օրէն էր, տե-ղական իշխանութեանց միջոցաւ համ-րուեցաւ և անոնց տուրքերը հա-ւաքուեցան : Բայց օրովհետեւ կեղ-բանը հրամայեց նոյն արոյ կրկինը հաւաքել՝ և տեղական իշխանու-թիւնքը ձեռնհաս չեղան, ուստի նոյն կրկին տուրքը հիմայ կը հաւա-քեն սքքա արծաթ գրամով և ամե-նագմեղակ եղանակաւ, մինչ բա-րէ . . . Հայոց խաչներու մէկ մասն արքունի զօրաց 'ի պաշար և մնաց-եալը Գրդերուն 'ի կողոպտ և յա-ւար տուին տեղական իշխանութիւնք :

Այլ ևս ո՞ր մէկը պատմեմ, եթէ ամեն օր և ամենուրեք մեր կրած հարստահարութեանց մանրամաս-նութեանը մանկելու լինիք, վատհ-եղիք, որ մէն մի օրագրութիւն ա-հագին հատոր մը պիտի կազմէ :

Ուստի թող ներուի ինձ նորէն տեսլ թէ՛ մինչև որ Հայաստանի հա-մար ուխտեալ բարենորոգումներն սկսին, եթէ երբեք պիտի սկսին, Հայաստանն՝ ամոյի և թափուր պի-տի մնայ Հայերէն . զի, ինչպէս կը տեսնուի, հարստահարութիւնն ու գաղթականութիւնը գաշակեցած են քանգել դայն :

Ընդունիլ կաղաչեմ, Ազնիւ Մա-տիս, իմ անկեղծ շնորհակալութիւնն, 'ի մասին ասպնչականութեան նամա-կացայ 'ի գագաթն պանծալի Մատ-եացդ .

Ի Լ Ա Ն

Նեֆիսի կեղիւղուտա պուլունան ասաքիբի շահանէ իշուն լուղումի օ-լաճաք նանը ալիլիլն քոնթրաթօ թա-րիխնաէն իթիպարէն պէշ վէ Պու-լայիլրտէ քի ասաքիբ իշուն օն պէշ կիւն սօնրա մուքաթէյէ վէչհ իլէ թա-հին օլունամմըշ պէհէր երւք քըյէ պուղդայ եէրէնէն թապհիլէ վէ սայիլը մէսարիֆի քէնտիլիլնէ այիւ օլմաք վէ ֆուրունտա թէպիլմ'օլունմաք իւղ-րէ երւք պէշ քըյէ էլմմէք իլմաք թալիպի էօհտէսիլտէ օլուպ թիշրիլնէ էվէլ բուլմիլն օն պիլիլնէ չհարչէն-պիհ կիւնիւ քարալը դաթիլի վէրիւ-լէճէյլնտէն, օլ վէչհ իլէ թապիլնա թալիպ օլանլարն եէվիլմէ էղբիլրտէ ճարը Շուրայի ասաքիլէյէ կէլմէլէրիւ 8 թըլըլնը էվէլ 1878

Պապը Սէրափէրի

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

ԳՐԵՑ

Ո.

Սոյն փոքրիկ երկասիրութիւնը, որ եղբայրական սիրոյ ձոն մ'է, կը պարունակէ գողարիկ խորհրդածուծիւններ, որ պատիւ կը բերեն երկասարգ հեղինակին:

Կեդրոնատեղին է Սրապեան Պաղատասար աղայի գրատունը Մէրճան փողոց, և կը գտնուի նաեւ բոլոր գըրափաճառաց քով Գին մէկ հինգնոց թղթադրամ:

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Հին ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ

Ի պէտք աշխարհ շարժարանաց

Երեսուցէի

Ի ապարանի Սրոյց Յակովբեանց

Ամեն Հայ գրափաճառաց քով կը գտնուի: Գին 7 զր:

ՕՐԱՅՈՅՑ

ԵՒ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆՔ ՕՐՈՅ

1879 ԹՈՒՄԱԿԱՆԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Յօրինաւ ի Բաժնետէս Կ. Յակովբեանց

Տպարգեալ ի փան Սրոյց Յակովբեանց Երեսուցէի

Ամեն Հայ գրափաճառաց քով կը գտնուի: Գին 100 փարա:

ՕՐԱՅՈՅՑ

1879 ԹՈՒՄԱԿԱՆԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Յօրինաւ յերկրի քաջանայէ Խաղիւզի

Որ ամենայն գրափաճառաց կրպակ փաճառի: Գին 2 դահլեւան:

ՆԱԽԱՆՆԱԿ ԳԻՏՈՒԹԻՒՆՔ ԵՒ

ԱՐՈՒՆԻՍՏԻՑ

Աշխարհաբանաց Յակովբեանց

Ի տէր հանդուգեալ բարեխառնակ սիրելի որդւոյ հեղինակած յնշեալ պատկերազարդ գրքոյն, որ մասնաւորապէս վարժարանաց համար յօրինուած է, ասկէց առաջ ունի զըզ պրինձ գրամի գնով կը ծանուէր թէ պէտք ունի մեծապէս գրամոյց օր ըստ օրէ բարձրանալով նկատելով այնուհետեւ մէկ 10նոց թղթադրամի փաճառել որոշուած է ի գիրութիւն գնորդաց:

Կեդրոնատեղին է գրափաճառ Պաղատասար աղայ Սրապեանի գրատունը ի Մէրճան չարը: Ուրիշ Հայ գրափաճառաց քով ալ կը գտնուի:

Ազգային վարժարանաց համար սովորական գնէն զեղ իրար:

Յակովբեանց Միւս:

ԳՐԱՐԱՆԱԿՆ ՏՈՒՄԱՐԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՐԶԻԿԱԿԱՆ ՏՈՒՄԱՐ

Որ պարանակէ

Փոխանակարի, Հաշուեցողի, Բեռնագրի, Վարձարի, Հաշուեցողի և այլոց ձևեր և օրինակներ

Ի ՊԵՏԱ ՎԱՐՔԱՐԱՆԱՅ ԵՒ ՎԱՃԱՌԱՎԱՆԱՅ

Ի Ն. Կեդրոնատեղին

Տպարգեալ ալ գտնուի և ծախիւ Մեծ Տպարան Էֆէնի Գարակէօղեանի

Կեդրոնատեղին է Պօլիս Մէրճան չարը թիւ 23 Սրապեան Պաղատասար աղայի գրատունը: Բերայ Մ. Վայսի գրատունը, և ուրիշ Հայ գրափաճառաց քով:

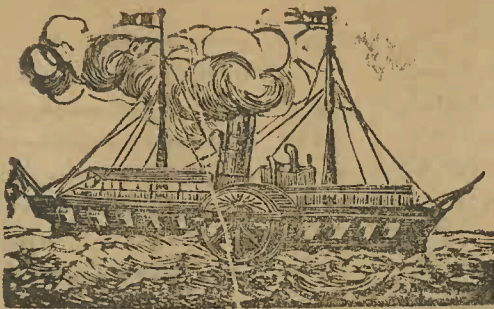
Գին կ'ազմեալ օրինակին երեք քառորդ մէկն:

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԿՈՏԱՍԱՆ ԿԵՏԱՐԱՅ

Թարգմանեց Ե. Մ. Ս.

Սոյն պատմութեան երկրորդ և վերջին հատորն ալ իրարի Տէտէեան եղբայր ապարանէն ի յոյս բնծայուած է, կը ծախուի Էֆէնի ճամբ Զինի յորէր ճատաէսի թիւ 2 Ս. Ղուկասեան գրատունը և ուրիշ գրափաճառաց քով: Գին 1 փարս, 25 տանթիւն:

ՇԻՐՔԻԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ

ՇՈՒԵՆԱԿԱՆԵՐՈՒՆ ԵՐԹԵԻԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

1878 ՀՈՒՏԵՄԲԵՐ 1 ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

ՄԻՆՁԵՒ ԼՈՒՏԵՄԲԵՐ 31

ԲՈՍՓՈՐԷՆ ԻՋՆՈՂ ՇՈՒԵՆԱԿԱՆԵՐԸ

Table with 3 columns: No., Name, and Amount. It lists various names and their corresponding amounts in the context of the 1878-1879 financial year.

ԱՆՈՒՆՈՒՄ ԷՆԴԵ

Table with 3 columns: No., Name, and Amount. It lists names and amounts under the heading 'ANNUAL SUMMARY'.

ԱՆՈՒՆՈՒՄ ԷՆԴԵ

Table with 3 columns: No., Name, and Amount. It lists names and amounts under the heading 'ANNUAL SUMMARY'.

ՋՐՀԱՆ

Ամերիկայի ջրհաններ մեծ և փոքր, երկաթե հաստառուն խողովակներով լին ջրը շարժող հարկու համար ամեն գնեցող կը ծախուի և Գոլիս Ղալաթիա Մի. նախան և ընկերաց Ամերիկայի մաղաղան:

ԿԱՐԻ ԳՈՐԾԻՔ

Փոքր և մեծ կոշիկներ կոշուած ձեւով գործող ու անքակ կար կարող գործիքը ամեն տեսակ կար մեծ գին:

րութեամբ կը կարէ ու գինն ալ աժան է, երաշխաւորութեամբ կը տրուի, աւրուածներ կը շախուի ու կարել չգիտողին դաս կը տրուի. կը ծախուի և Գոլիս Ղալաթիա Մի. նախան և ընկերաց Ամերիկայի մաղաղան:

ՍՈՒԹԻՆԿ ՇԻՐՔ

Յայտնի է որ երախայր ծնանելէն մինչ երեք տարեկան հասակը զրեթէ շարունակ փորի ցաւ. փորձարութիւն, ստամոքսի անհանգստութիւն, անքուն մնալ, ջրային գրգռութիւն և այլն կուենան, մանաւանդ տկուտ հանելու միջոցին, և այս նեղութիւններն ալ աւելի կը ստատկանան ամառուան տաք եղանակին: Սոսկին Շիրքը վերջիջեալ գժուարութեանց ամենուն ալ առաջը կուանի ու կը բռնաբար, որով երախան կը հանգչի ու կը զօրանայ յուրախութիւն մեծ իւր ծնողաց: Գործածողները շատ գոհ են: Ուղղող կրնայ փորձել. գինն աժան է. նորածին երախայր կաթիլով կը տրուի, վեց ամիսէն վեր եղողին օրը երեք անգի գրգալ. կը ծախուի և Գոլիս Ղալաթիա Մի. նախան և ընկերաց Ամերիկայի մաղաղան:

Այս քաղաքը շատով երեք անգամ կը հրաւարուի, երեք անգամ, հինգ անգամ թիւ շարակ օրերը: Բաժանորդագրուածներ անգիրն են Ղալաթիա Սանաթըրաւ ճատաէսի թիւ 198, լորո իւն Մասիս խաղաղատեղին:

Իսկ գաւառաց մէջ հետեւեալ հոգաբարձուաց անեանկները:

- List of names and amounts: ԻՋՄԻՐ. Խալիսան աղա Տէտէեան, ԿԵԿՈՍԻՒՄԱ. Խոսրով Էֆ. Խալիճեան, ՊՐՈՒՍԱ. Խալիսան աղա Թանկէրեան, ԹԵՐԻՍԱՂ. Տ. Սրիստակիս աւագ քահանայ Ֆէպեան, ՏԵՐԱՊԵՈՆ. Խալաատ Բաղալի: Խալաատ ԿԱՐԻՆ. Կարապետ պատուելի Զաբարան, ՎԱՆ. Կարապետ Եղա Նաթանեան, ՄՈՒՏ Միքայիլ աղա Փօթիկեան, ԵԱՇ. Մ. աղա Խաչիկեան, ՅՈՒՐԵԱՆ Ֆէրհատ աղա Ս. Ֆէրհատեան ԵՐԶՆԵԱՅ. Թաղուս աղա Բաղրաւանի, ՍՈՒՐԻՆՍԱՐ. Սրժ. Խալիճեան, Իւրիշ քաղաքներէ ստորագրող: Երեք անգամ անգիրն ալ կը ծախուի և Գոլիս Ղալաթիա Մի. նախան և ընկերաց Ամերիկայի մաղաղան:

ԽՐԱԿԻՐ—ՏՆՕՐԷՆ

Կ. Ս. ԻԹԻԻՃԵԱՆ

Տ. ՏԻՐԱԿԻՐ ԽՐԱԿԻՐ ԽՐԱԿԻՐ ԳԱԼԱՌԱ ՆՕՐՈ ԻՍՏԱՆ